

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

IZAKOVIČOVÁ, Hana (2021): Analýza sociálních sítí aktérů činných v území vnitřní periferie na pomezí středních, západních a jižních Čech [Analysis of Social Networks of Actors Active within the inner periphery in the Border Area of Central, West and South Bohemia]. Diplomová práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 77 s. + 3 přílohy

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Zadání předložené diplomové práce v roce 2015 navazovalo na řešení grantových projektů tematicky zaměřených na výzkum problémů rozvoje venkovských a periferních oblastí. Diplomantka se ve své práci zaměřila na hlubší pochopení role tzv. měkkých faktorů rozvoje problémových oblastí, a to na příkladu rozsáhlé venkovské, vnitřní periferie na pomezí středních, západních a jižních Čech. Činila tak se znalostí dosavadních geografických a sociologických výzkumů, což se projevilo i ve zdůvodnění výzkumných otázek a vstupních předpokladů výzkumu. Práce má jasně vymezený hlavní cíl – analyzovat sociální sítě aktérů v území, resp. identifikovat sítě aktérů z veřejného, privátního a neziskového sektoru, zhodnotit velikost, hustotu a uspořádání sítí. Konkrétně posoudit, zda potenciál a problémy rozvoje jednotlivých částí (makro)periferie (administrativně příslušných 3 VÚSC) a kvalita endogenních zdrojů jsou podobné, nebo zda se uvnitř zájmového území liší. Výzkumné cíle jsou přiměřené úrovni diplomové práce a korespondují se zaměřením studijního programu SGRR. Přínos práce spatřuji zejména v oblasti metodologie, kde se autorka inspirovala sociologickými výzkumy sítí a na rozdíl od „tradičních“ výzkumů periferií a venkova uplatňuje kvantitativní přístupy k hodnocení tzv. měkkých (a těžko postižitelných) faktorů a endogenních zdrojů lokálního rozvoje.

Práce s literaturou

Autorka při zpracování diplomové práce vycházela z relevantní zahraniční a domácí literatury. Diskuze literatury zaměřené na výzkumy sítí, teorie sítí, sociálního kapitálu apod. autorce posloužila nejen k formulování obecných (teoretických a metodologických) východisek výzkumu a konceptualizaci klíčových pojmů, ale i k diskuzi dílčích výsledků výzkumu. Je potěšitelné, že autorka práci s literaturou neomezila pouze na vstupní část diplomové práce, jak tomu nezdědka bývá, ale teoretické i empiricky zaměřené publikace diskutuje i v analytické části a závěrech.

Metodika práce

Metodologie vlastního výzkumu patří k silným stránkám práce. Využití obsahové analýzy dokumentů, jako stěžejní metody výzkumu, považuji nejen za vhodné, ale i obohacující. Autorka seznamuje čtenáře se všemi podstatnými náležitostmi hodnocení, ale i jeho potenciálními slabiny. Obsahová analýza lokálních periodik, která v zájmovém území vyšla v průběhu kalendářního roku 2019, je provedena poctivě. Stejně tak jsou prezentovány výstupy analýzy. Otázkou do diskuze je však vhodnost využití periodik, která vydávají místní samosprávy, při ověřování předpokladu, že místní samosprávy jsou nejvýznamnějším aktérem lokálního rozvoje.

Analytická část práce

V analytické části práce autorka podrobně prezentuje postup a výstupy jednotlivých dílčích hodnocení sítí aktérů ve třech částech zájmového území. Struktura a provázanost analýz je dostatečná k zodpovězení výzkumných otázek. Vlastní analýze obsahu místních periodik však (podle mne) měla předcházet poctivější geografická analýza zájmového území a jeho jednotlivých částí. V kapitole „situační analýza“ autorka sice území představuje, ale pro mne je text zbytečně historizující a už vůbec neslouží jako opora k interpretaci výstupů analýzy sociálních sítí, k pochopení podstaty rozdílů mezi sítěmi aktérů ve třech částech zájmového území apod. Zarážející je absence jakékoliv zmínky o existenci mikroregionálních svazků obcí, v případě výzkumu zaměřeného na analýzu sítí aktérů pak zejména jakoukoliv informaci o existenci MAS v území (neřku-li kvalitě jejich fungování).

Závěry práce

V poměrně rozsáhlém závěru práce autorka odpovídá na vytčené výzkumné otázky, diskutuje výsledky vlastních hodnocení a vyjadřuje se ke vstupním předpokladům. Jakkoliv si cením provedené analýzy i výsledků práce, v jejím závěru postrádám alespoň pokus o hlubší interpretaci výsledků, diskuzi příčin rozdílů mezi sítěmi aktérů, ale zejména významu vyšetřených sítí pro (budoucí) rozvoj zájmového území i jeho jednotlivých částí. Domnívám se, že autorka v závěru práce dostatečně nevyužila potenciál spočívající v konceptualizaci klíčových pojmů ve 2. kapitole práce (zejm. sociální kapitál a jeho typy).

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Formální stránku práce lze hodnotit jako uspokojivou. Práce je napsána pěkně, autorka však zjevně neměla čas na její závěrečnou redakci. Vedle opravení drobných překlepů by určitě odhalila i chybu v číslování kapitol. Kvalita některých grafických prvků (např. obr. 11) kazí jinak celkově dobrý dojem z práce. Odkazy na zdroje a literaturu jsou v práci uvedeny jednotně, drobné nedostatky jsem našel v bibliografických záznamech (v seznamu literatury). Obrázky a tabulky jsou provázány s textem práce.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přístupu studenta, přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Předložená diplomová práce má interdisciplinární charakter a je vcelku zdařilým příspěvkem k výzkumu problémů rozvoje venkovských periferních oblastí. Práce je přínosná a inspirativní zejména z oblasti metodologických přístupů v geografických výzkumech endogenních zdrojů lokálního rozvoje a hodnocení kvality (sociálního) prostředí. Provedená obsahová analýza dokumentů autorce umožnila posoudit jak význam aktérů lokálního rozvoje z oblasti veřejné, privátní i nevládní sféry, tak vnitřní diferenciaci rozsáhlé vnitřní periferie na pomezí středních, západních a jižních Čech. Závěry výzkumu však k vlastnímu pochopení podstaty problémů lokálního

rozvoje venkovských periferií přispívají pouze omezeně. Propracovanější geografická analýza zájmového území (zaměřená zejména na postižení existujících a již institucionalizovaných sítí aktérů) by autorce bezesporu umožnila hlubší interpretaci výsledků výzkumu. Autorka čtenáře podrobně seznamuje s výsledky analýz, ale plastičtějšímu představení výsledků práce by prospělo stručné a přehledné srovnání tří vyšetřených sítí aktérů v kontextu diskuze obecných východisek práce i dosavadních výzkumů sociálního kapitálu a diferenciaci „venkovů“.

Předloženou práci **doporučuji** k obhajobě.

Otázky k obhajobě

- 1) Autorka se ve svém výzkumu zaměřila na formování sítí aktérů uvnitř jednotlivých částí zájmového území. Při obsahové analýze místních periodik však musela vyřazovat zprávy o aktivitách aktérů překračující hranice zájmového území a jeho jednotlivých částí. Diplomantku prosím o kvalifikované posouzení „vnějších“ vazeb aktérů a formování sítí zejména přes krajské hranice. Je logické, že zástupci veřejného sektoru jsou více „svázáni“ administrativními hranicemi správních jednotek, je tomu tak i v případě aktérů z privátní a nevládní sféry?
- 2) Jakou pozici z hlediska „problémovosti“ a potenciálního řešení problémů rozvoje mají jednotlivé části zájmového území v rozvojových dokumentech „svých“ krajů?
- 3) Existují v území (účelová) sdružení obcí a místní akční skupiny? Jak případná existence těchto sdružení koresponduje s výsledky Vámi provedených analýz sítí aktérů?
- 4) Kterou z částí zájmového území považujete z hlediska budoucího vývoje za nejohroženější?
- 5) Diplomantka zmiňuje, že zájmové území je atraktivní pro druhé bydlení. Lze chalupáře či chataře považovat za aktéry lokálního rozvoje? Zaznamenala jste při obsahové analýze lokálních periodik v zájmovém území situace, kdy se chalupáři a chataři stali součástí sítí aktérů?

Datum:

6. 9. 2021

Autor posudku:

doc. RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.

Podpis: